

uit eigen werk, met name uit zijn boek *Gedenkwaardige Geschiedenissen*⁵²).

De onderwerpen in de Boere Kourier

Voor we de verschillende onderwerpen zullen bespreken die Van Spaan in z'n Kourier te berde bracht, zal in het kort aangegeven worden wat de nationale en internationale politieke situatie was rond de eeuwwisseling.

In 1702 stierf koning-stadhouder Willem III en beleefde de Republiek zijn tweede stadhouderloze tijdperk. De meest belangrijke positie binnen de staat werd ingenomen door raadpensionaris Heinsius:

Internationaal werd de situatie bepaald door de onenigheid die er heerste over de verdeling van de Spaanse erfenis. Engeland en de Republiek wilden voorkomen dat de Spaanse gebieden aan Frankrijk zouden komen en het machtsevenwicht in Europa verstoord zou raken. Frankrijk, Engeland en de Republiek trachtten de zaak te regelen middels twee delingstractaten (1698 en 1700). Toen Karel II van Spanje in 1700 stierf bleek de kleinzoon van Lodewijk XIV, Filips van Anjou, alles te erven. Omdat Filips geen afstand wilde doen van zijn rechten op de Franse troon en Lodewijk vasthield aan het testament, was een oorlog onvermijdelijk.

In 1701 koos Maximiliaan Emanuel, keurvorst van Beieren en landvoogd van de zuidelijke Nederlanden, de kant van Lodewijk. De Franse troepen bezetten daarop deze zuidelijke gebieden. Engeland, de Republiek en Oostenrijk sloten zich aaneen (Haags verdrag, september 1701) en nadat het Oostenrijkse leger de oorlog in Noord-Italië was begonnen, verklaarden in mei 1702 de Republiek en Engeland Frankrijk de oorlog. Deze Spaanse Successie-Oorlog zou tot 1714 duren.

1. De oorlog

Van Spaan berichtte uitvoerig over de gevechtshandelingen aan de verschillende fronten. Samen met zijn berichtgeving over de paus was dit zijn belangrijkste onderwerp. Vele veldslagen, belegeringen en bestormingen van steden werden behandeld. Om te kijken of de Boere Kourier actueel was heb ik een aantal veldslagen en belegeringen zoals beschreven door Van Spaan vergeleken met de beschrijving van J.W. Wijn in zijn monumentale werk *Het Staatsche Leger*. Onderzocht zijn: de belegering van Bonn (mei 1703), 'slag' bij Maastricht (mei 1703)⁵³, slag bij Ekeren (juni 1703), belegering van Tongeren (mei 1703), belegering van Lim-